

ENVIRONMENTAL AND ROAD SAFETY AWARENESS

(Semester-IV)

Time Allowed : Three Hours

Maximum Marks : 70

Note : Attempt two questions each from Sections A and B carrying 10 marks each and the entire Section C consisting of 15 short answer type questions carrying 2 marks each.

SECTION-A

- I. What is the scope of Environmental Studies ? Describe it in detail. 10
- II. What do you understand by renewable and non-renewable energy resources ? Explain them. 10
- III. What do you mean by Eco-system ? Write the structure and functions of an eco-system. 10
- IV. How can bio-diversity be conserved ? Describe it. 10

SECTION-B

- V. What is water pollution ? What are its causes and effects ? What are the measures to control water pollution ? 10
- VI. What is 'Global Warming' ? What are its causes ? What are its ill effects ? 10
- VII. What is 'Environmental Protection Act' ? Explain 'Wild Life Protection Act'. 10
- VIII. What is first aid ? What first aid will you provide a person for different physical injuries ? 10

SECTION-C

- I. What are the components of environment ? 2
- II. What do you mean by the terms Atmosphere and Lithosphere ? 2
- III. What are the benefits (uses) and disadvantages of dams ? 2
- IV. What are the effects of deforestation ? 2
- V. What do you mean by trophic levels ? 2
- VI. What is the damage done to bio-diversity by developmental projects ? 2
- VII. Write a short note on 'Endangered and Vulnerable' Species. 2
- VIII. What do you mean by disasters ? Write down its types. 2
- IX. What is noise pollution ? 2
- X. What care should be taken while walking/crossing on the road ? 2
- XI. What is water conservation ? 2

XII.	What is 'Green House Effect' ?	2
XIII.	What is 'Population Explosion' ?	2
XIV.	What is 'Water Shed Management' ?	2
XV.	What is the role of Information and Technology for Environment ?	2

(ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ)

ਨੋਟ : ਪਰੀਖਿਆਰਥੀ ਭਾਗ ਓ ਅਤੇ ਅ ਵਿਚੋਂ ਦੋ-ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨ, ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 10 ਅੰਕ ਹਨ। ਭਾਗ ਏ ਵਿਚਲੇ ਸਾਰੇ 15 ਸੰਖੇਪ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ, ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 2 ਅੰਕ ਹਨ।

ਭਾਗ-ਓ

I.	ਵਾਤਾਵਰਣ ਅਧਿਐਨ ਦਾ ਖੇਤਰ ਕੀ ਹੈ ? ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।	10
II.	ਨਵਿਆਉਣਯੋਗ ਅਤੇ ਨਾ-ਨਵਿਆਉਣਯੋਗ ਊਰਜਾ ਦੇ ਸੋਮਿਆਂ ਤੋਂ ਆਪ ਕੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋ ? ਵਿਸਥਾਰ-ਪੂਰਵਕ ਲਿਖੋ।	10
III.	ਪਰਿਸਥਿਤਿਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ? ਪਰਿਸਥਿਤਿਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਰਚਨਾ ਅਤੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।	10
IV.	ਜੈਵਿਕ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਦਾ ਸੰਰੱਖਿਅਣ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ? ਇਸਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।	10

ਭਾਗ-ਅ

V.	ਪਾਣੀ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ? ਇਸ ਦੇ ਕਾਰਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕੀ ਹਨ ? ਪਾਣੀ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਉਪਾਅ ਦੱਸੋ।	10
VI.	ਵਿਸ਼ਵਤਾਪਨ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ? ਇਸ ਦੇ ਕੀ ਕਾਰਣ ਹਨ ? ਇਸ ਦੇ ਮਾੜੇ ਅਸਰਾਂ ਬਾਰੇ ਲਿਖੋ।	10
VII.	ਵਾਤਾਵਰਣ ਸੁਰੱਖਿਅਣ ਐਕਟ ਕੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ? ਜੰਗਲੀ ਜੀਵਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਐਕਟ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ।	10
VIII.	ਮੁੱਢਲੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ? ਸੜਕ ਦੁਰਘਟਨਾ ਵੇਲੇ, ਭਿੰਨ-ਭਿੰਨ ਹੋਈਆਂ ਸ਼ਰੀਰਕ ਸੱਟਾਂ ਲਈ ਕੀ ਮੁੱਢਲੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰੋਗੇ ?	10

ਭਾਗ-ਏ

I.	ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੇ ਘਟਕ ਕਿਹੜੇ-ਕਿਹੜੇ ਹਨ ?	2
II.	ਵਾਯੂਮੰਡਲ ਅਤੇ ਥਲਮੰਡਲ ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਕੀ ਮਤਲਬ ਹੈ ?	2
III.	ਡੈਮਾਂ ਦੇ ਲਾਭ ਅਤੇ ਹਾਨੀਆਂ ਦੱਸੋ।	2
IV.	ਜੰਗਲਾਂ ਦੀ ਕਟਾਈ ਦੇ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹਨ ?	2
V.	ਪੋਸ਼ਣ ਪੱਧਰ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ?	2
VI.	ਵਿਕਾਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਨਾਲ ਜੈਵਿਕ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਨੂੰ ਕੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ ?	2
VII.	ਅਸੁਰੱਖਿਅਤ ਅਤੇ ਘੱਟ ਖੇਤਰ ਵਾਲੀਆਂ ਪ੍ਰਜਾਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਲਿਖੋ।	2
VIII.	ਆਵਾਜ਼ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ? ਇਸ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਲਿਖੋ।	2
IX.	ਸ਼ੋਰ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ?	2
X.	ਸੜਕ ਉੱਤੇ ਚਲਦੇ ਅਤੇ ਪਾਰ ਕਰਦੇ ਵਕਤ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ?	2
XI.	ਪਾਣੀ ਦੇ ਸੰਰੱਖਿਅਣ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ?	2
XII.	'ਗ੍ਰੀਨ ਹਾਊਸ ਪ੍ਰਭਾਵ' ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ?	2
XIII.	'ਜਨਸੰਖਿਆ ਵਿਸਫੋਟ' ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ?	2
XIV.	'ਪਾਣੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਖੇਤਰ ਪ੍ਰਬੰਧਨ' ਦਾ ਕੀ ਮਤਲਬ ਹੈ ?	2
XV.	ਵਾਤਾਵਰਣ ਲਈ ਸੂਚਨਾ ਅਤੇ ਤਕਨੀਕ ਦੀ ਕੀ ਭੂਮਿਕਾ ਹੈ ?	2